

BIJLAGE BIJ NOTULEN SYNODE 2017

— UITWERKING AGENDAPUNT 'GROENE KERK'

Uittreksel vanuit de introducerende tekst op dit agendapunt:

Vorig jaar heeft de synode een motie aangenomen. Deze motie vroeg om

1. Het zetten van **materiële stappen** conform het stappenplan @ groenekerken.nl en
2. Het **integre**ren van deze doelstellingen **in het OKKN-beleidsplan** van de komende jaren.

Daarom staat het ook op de agenda. Om elkaar te stimuleren tot het zetten van stappen in de eigen parochie en in het eigen beleid. Maar óók om het laten horen van een stem, die het CB een verhaal vertelt van hoe we het graag zouden willen, in onze kerk – als kerk.

Vandaag willen we dat verhaal verder ontdekken. En concreet maken.

Ook als kerkgemeenschap kunnen we naar onszelf kijken. Als organisatie en als individuen.

Gaat ons beleid, als we het verduurzamen, álle wereldproblemen oplossen? Nee.

Moeten we het toch doen? Ja.

Vanmiddag willen we er met jullie eens een uurtje aan wagen om onze plannen concreet te maken. Wat we wél weten, wat we wél kunnen, wat we wél willen doen.

Goed, met elkaar aan de slag dus – maar hoe doen we dat vanmiddag?

Om het gesprek te structureren, liggen er enkele opdrachten voor jullie klaar, 4 om precies te zijn.

1. Activiteit 'Beleid kost tijd!' – op Landelijk niveau.
 - a. Aan de slag met het bedenken van principes en doelen, die in het landelijk beleid neergezet kunnen worden.
2. Activiteit 'Beleid kost tijd!' – op Parochie niveau.
 - a. Aan de slag met het bedenken van principes en doelen, die in het lokale beleid neergezet kunnen worden.
3. Activiteit 'Help, we worden groen!'
 - a. 'We worden groen', en nu? Er ligt een besluit, maar je achterban moet nog mee. Hoe ga je ze dit vertellen?
4. Activiteit 'Red het Budget!'
 - a. Aan jullie de taak, om reëel te zijn: welke aanbevelingen zou je willen doen aan een financiële commissie, die de verantwoordelijkheid heeft duurzaamheid in ahar begroting op te nemen?

1. Uitwerking activiteit 'Beleid kost tijd!' – op landelijk niveau

Bedenk: wat vind je het belangrijkste in het beleid? Wat doe je eerst en welke plannen zet je uit voor de lange termijn? En misschien ook: wat mag het kosten aan tijd en investering?

- Bewust inkopen doen
 - ...gewoon doen!
 - Ook hier parochies bij betrekken
- Gebruik van duurzame energie: groen inkopen
- Opwekken van energie: zonnepanelen?
- Omgaan met geld:
 - Kies een milieuvriendelijke bank
- *Practice wat you preach:*
 - Geef parochies informatie over:
 - Noodzaak (dan komen mensen in beweging!)
 - Handvatten coaching
 - Lokale verantwoordelijkheid

2. Uitwerking 'Beleid kost tijd!' – op parochieniveau

Bedenk: wat vind je het belangrijkste in het beleid? Wat doe je eerst en welke plannen zet je uit voor de lange termijn? En misschien ook: wat mag het kosten aan tijd en investering?

- Omgaan met geld
 - Kies een milieuvriendelijke bank
- Techniek
 - Programma opstellen met concrete projecten
 - Minder gebruik van fossiele brandstoffen
 - 'groene' gebouwen?
- Bewust inkopen doen
 - Milieuvriendelijk papier, eco-schoonmaakmiddelen
 - Vervangen oude koelkasten
- Energie en klimaat
 - Besparen
 - Starten met mogelijke besparingen in beeld brengen
 - Opwekken!
 - Evt. aansluiten bij een initiatief elders (hoeft niet alles zelf/in eigen gebouw te doen)

3. Uitwerking activiteit 'Help, we worden groen!'

Situatie: het kerkbestuur heeft besloten een 'Groene kerk' te worden en als PR-team binnen de parochie is het aan jullie de taak om ervoor te zorgen dat de parochianen hierin meegaan. Niet alleen maar informeren, maar ook inspireren en motiveren dus!

Maar: hoe doe je dat? Hoe leg je aan de mensen uit, waarom het nodig is om 'groen' te worden? Wat mogen ze hiervan verwachten en wat gaat er voor ze veranderen? En is dat erg? Wat wordt er van de parochianen gevraagd?

Concrete ideeën:

1. Maak het inzichtelijk: hoe groot is je huidige voetafdruk?
 - Meten is weten!
2. Informeren:
 - Stap 1: Kennis verhogen
 - Aanhaken bij bestaande (voor) kennis; vraag ook advies bij energieleveranciers
 - Ned. Mil. Educatie heeft materiaal: is dat bruikbaar?
 - Info delen met en halen bij andere parochies; Statie Twente bijv. heeft het keurmerk 'groene kerk' – hoe kom je daar aan?
 - Bezoek www.groenekerk.nl voor meer informatie
 - Inzicht verkrijgen in afvalstromen? Kees van der Laan biedt zijn hulp aan! (Parochie Gouda). Contacteert hem op c.vdlaan2@gmail.com.
 - Stap 2: begrip verkrijgen
 - Stap 3: gedrag beïnvloeden
 - Door het goede voorbeeld te geven
3. Bedenk lokaal: wat zijn middelen om mensen te informeren?
 - Kerkblad
 - Koffie-moment
 - Nieuwe middelen (bijv. posters/flyers)
 - Persverhalen: "Best practices": iemand die 'vertrouwd' is/wordt in de kerk 'zijn' verhaal laten vertellen
 - Campagne: hoe gebruiken we minder?
 - Zowel in de kerk als thuis!
 - Maak het een wedstrijd!
 - Vul het kerkbestuur aan met een kerkmeester 'Groen beleid' / Duurzaamheid
 - Zoek verbinding met de wijk, dan wel stad/omwonenden
 - Als je iets leuks doet: probeer lokale media in te zetten

4. Bedenk landelijk: wij hebben een BOODSCHAP (rentmeesters/Schepping!)
 - Maak gebruik van 'De oud-katholiek' om mensen te bereiken
 - "De groene pagina"
 - Doorgaand!
 - Organiseer 'Energy-Games'
 - à la 'The Biggest Loser' van tv: wie weet de energie het meeste in te perken?
 - Manier: hou het een beetje leuk – humor werkt! Maak het aansprekend, én uitdagend.
 - Organiseer lezingen
 - Informatief, voor breed publiek
 - Regionaal
 - Informeren bijvoorbeeld via Ted-ed filmpjes
 - Bedenk of het nodig is om bij informeren een onderscheid te aken in doelgroep/leeftijdsgroep

5. Bespreek NIET alles in de parochievergadering – handel als **bestuur**.
 - Wél verantwoording afleggen!
 - Zeker als er grote uitgaven mee gemoeid zijn
 - Voer grote veranderingen stapsgewijs in

6. Denk niet alleen op economisch niveau ('is het goedkoop?')

Concrete tips voor duurzaamheid in de kerk:

- Thermostaat omlaag
 - Draag passende kleding
 - Fleece-dekens in de kerk! Leuke grote opdrukken of liturgische kleuren...
- 'Warmtedoek' in de kerk (hoogte 'verlagen'): alliantie met een TU? Industrial design
- Digitaliseren van bijv. liturgie, per projectie
- Vraag de gemeente om een subsidie voor het opruimen van zwerfafval
 - *Best Practice*: Haarlem – Brigitte Paulissen
- Groene energie
- Duurzaam beleggen
- LED-verlichting
- Fairtrade koffie
- Eco schoonmaakmiddelen
- Bio-koekjes

4. Uitwerking activiteit 'Red het budget'

Aan jullie de taak: hoe kun je als penningmeester/financieel team ervoor zorgen, dat de kosten niet boven budget gaan lopen? Welke slimigheden kun je verzinnen? Of: kan het budget uitgebreid worden? Zijn er subsidies die aangevraagd kunnen worden of kan de parochie aangesproken worden op een extra bijdrage?

Kijkend naar een staat van baten en lasten zijn bedenkingen en zorgen over extra uitgaven binnen een parochie reëel: maar denk creatief! Wat kunnen jullie aan oplossingen aandragen? En waar je problemen ziet: hoe zou je het kerkbestuur adviseren hiermee om te gaan?

Concreet vragen we jullie ook om aanbevelingen te doen aan de Financiële werkgroep, die samen met de Thesaurier-Generaal gaat onderzoeken welke financiële maatregelen ons ook na 2020 als kerk in de positieve cijfers kunnen houden.

AANBEVELINGEN AAN DE FINANCIËLE WERKGROEP:

Maatregel <i>(bedenk ook: landelijk of op parochieniveau?)</i>	Wat mag het kosten/prioriteit?	Tijdspad
Zonnepanelen op het dak van de kerk/pastorie	€400/stuk incl montage	
Isolatie: radiatorfolie achter de verwarming	€20	1 dag
LED-lampen	€1500 + installatie	1 jaar
Kerkgebouw 1 graad lager verwarmen; op tijd uitzetten	Gratis	Onmiddellijk
Thermostaat 1 uur voor vertrek lager zetten/ automatische regelaar (grootste kostenpost is verwarming)	Gratis	Onmiddellijk
Groene energie	Gratis (?)	Onmiddellijk
Vraag advies aan energiedeskundige(n)		
Maak het gebouw multifunctioneel – gebouw delen = kosten delen		
Digitaliseer het parochieblad; mak een inventarisatie van e-mailadressen		
Als er verbouwd moet worden, kies dan voor 'groen' (en investeer direct in verduurzaming terwijl er toch al werkzaamheden plaats vinden).		